
AFSTEMMING FUNCTIE ONTWIKKELING

WOENSDAG 2 SEPTEMBER 2026 / 9U30 - 12U30 / FOYER THEATERZAAL VIERNULVIER

Facilitatie: Tijds Vastesaeger / Doenker

**Ontwikkeling is bij ons dé
kern van de zaak**

**Ontwikkeling is bij ons een
onderdeel in de werking**

**Ontwikkeling doen we in
hoofdzaak op eigen kracht**

**Ontwikkeling doen we in
hoofdzaak in
samenwerking met
partners**

**Ontwikkeling richt zich in
hoofdzaak op ‘startende
kunstenaars’**

**Ontwikkeling richt zich in
hoofdzaak op kunstenaars
met al wat kilometers op
de teller**

**Ontwikkeling is bij ons een
podium geven**

**Ontwikkeling is bij ons het
podium weghalen**

Een podium geven of het podium weghalen

- Publiek is geen tegenpool van ontwikkeling. Voor sommige kunstenaars is op dat podium staan precies de manier waarop ze maker worden.
- Omgekeerd kiezen huizen met een sterke productiewerking bewust voor een zone zonder resultaatverwachting, als tegengewicht voor hun eigen hoofdfunctie.
- Voor de beoordeling telt niet welke kant je kiest, maar of je uitlegt waarom.

**De onderzoeksvraag ligt vast
vóór de kunstenaar binnenkomt**

**De onderzoeksvraag ontstaat
tijdens het traject**

De onderzoeksvraag: vooraf of gaandeweg

- Groot disciplineverschil. In beeldende kunst en podiumkunsten komen kunstenaars vaker met een geformuleerde vraag; in pop en jazz is de vraag meestal repetitieruimte, en dan zien we wel.
- Een alternatief uit de zaal: geen onderzoeksvraag opleggen maar wel een thema, met tijd en ruimte en aanbevelingen als resultaat.
- Wie ontwikkelingswerk met eigen middelen financiert, hoeft aan geen enkel overheids criterium te voldoen en kan daardoor opener werken dan een ontwikkelingsbeurs toelaat.

Wij bieden vooral ruimte, tijd en technische infrastructuur

Wij bieden vooral geld en mensen

Ruimte en tijd of geld en mensen

- Opvallend weinig organisaties maken geld tot de hoofdmoot van hun ondersteuning. Tijd, ruimte en mensen worden meestal in een adem genoemd; coaching zit in mensen.
- Zakelijke ondersteuning van kunstenaars, van statuten tot aanvragen en opvolging, komt bij veel huizen voor en wordt vaak nog niet expliciet onder ontwikkeling geschreven.
- Schaal maakt de as scheef: laagdrempelige toegang tot vijf studio's leest anders bij een groot huis dan hetzelfde aanbod bij een kleine organisatie.

Wij kiezen de kunstenaar

De kunstenaar kiest ons

Wij kiezen de kunstenaar of de kunstenaar kiest ons

- De meest betwiste as van de dag. Ook wie volledig vraaggestuurd werkt, hanteert criteria. En wat je aanbiedt, selecteert al.
- Enkele organisaties zeggen bewust altijd ja en cureren niet: het aanbod zelf is dan het filter.
- Grotere huizen combineren methodieken: brede laagdrempelige toegang naast een klein aantal zelf gekozen, financieel ondersteunde trajecten.
- Het beoordelingskader vraagt geen keuze, wel helderheid over zowel het selectie- als het wervingsproces.

**ontwikkeling is altijd
betaalde professionele
werktijd**

elke werkdag is betaald

**ontwikkeling is een
aangereikte kans**

**de kunstenaar krijgt een
vergoeding in natura**

Betaalde werktijd of een aangereikte kans

- De sectorale norm weegt zwaar. In de podiumkunsten is onbetaalde ontwikkelingstijd nauwelijks verdedigbaar; in niet-klassieke muziek zou elke repetitie betalen conform de CAO-norm door geen enkele commissie als redelijk worden gelezen.
- Pleidooi voor de kans: zonder financiële afspraak groeit de vrijheid en de ruimte om te falen, en veel kunstenaars komen niet met die vraag.
- Pleidooi voor de werktijd: niet iedereen heeft het privilege om onbetaald te ontwikkelen. Zonder vangnet is het kiezen tussen een andere job of geen praktijk.
- Nuance: geld betekent niet automatisch resultaatsdruk. Die leggen makers vooral zichzelf op. En er zijn harde grenzen, van verblijfsstatuut tot uitkeringsplafonds.
- Gratis ruimte in een bekend huis is zelf een vorm van kapitaal. Dat maakt de ruil niet neutraal.

**elk (type)
ontwikkelingstraject heeft
eenzelfde modelkost**

**elk traject wordt
individueel begroot
conform aantal personen en
anciënniteit**

Modelkost of individueel begroot

- De praktijk zit meestal ertussenin: een vast budget per traject, vrij in te vullen. Een collectief van tien betekent dan een kortere residentie, of een residentie minder dan seizoen.
- De fair-practiceregels laten zich moeilijk enten op werk waarvan je nu niet weet wie in 2031 instroomt en met welke ancienniteit.
- Zet je rekensleutels en modelkosten in het tabblad optionele toelichting. Dat is de enige plek zonder omvangsbeperking, en het materiaal waarmee je later een feitelijke onjuistheid kan weerleggen.

**het budget en/of de
omkadering wordt steeds
(vooraf) besproken en
onderhandeld met de
kunstenaar(s)**

**het budget en/of de
omkadering liggen vast -
kunstenaar(s) weten waar
ze voor kandideren**

Onderhandeld of vastliggend aanbod

- Voor wie een duidelijk programma heeft is dit makkelijk. Wie ontwikkeling op veel manieren invult, staat er per definitie tussenin.
- Bijna niemand beschrijft de intake- en onderhandelingsprocedure uitvoerig in het dossier, terwijl het beoordelingskader wel naar selectie en gelijkwaardigheid vraagt.
- Enkele organisaties starten elk traject met een vorming over sociale statuten, zodat de kunstenaar mee kan beslissen hoe die vergoed wordt.
- Een toolbox plus een intakegesprek per kunstenaar combineert beide kanten.
- de ‘overeenkomst van vertrouwen’ zou een goede basis kunnen zijn voor dat soort gesprek

**Het belangrijkste dat wij op vlak van ontwikkeling toevoegen aan
het kunstenlandschap in Gent en in Vlaanderen is**

Wat wij toevoegen aan het landschap

- Er kwam weerstand tegen de vraag zelf: ontwikkeling doe je zelden alleen, en wij zijn de enige die dit doet zou eerder een verarming zijn dan een sterkte.
- De omgekeerde vraag werkte beter: als je 80% minder middelen krijgt dan gehoopt, wat vrijwaar je dan zeker?
- Wat er dan uitkwam: toegang tot een Europees netwerk, werk voor jong publiek, en nuchterheid over wat een huis werkelijk te bieden heeft in plaats van meesurfen op verwachtingen.

Wat door het hele gesprek liep: oververhitting

- Sceptis over het begrip zelf. De vaststelling is bekend, maar niemand hoort de sector er een helder antwoord op formuleren; iedereen maakt opnieuw plannen om door te gaan.
- Het probleem zit evengoed aan de vraagzijde: krimpende afname, veranderende cultuurcentra, festivalisering. Publieksonderzoek werd gemist in het gesprek.
- Als de functie ontwikkeling de plek wordt waar iedereen zijn meervraag op ent, verplaatsen we de oververhitting in plaats van ze op te lossen.
- Genoemd als tegenbeweging: common wallet-initiatieven waarbij organisaties middelen samenleggen en samen cureren in plaats van elk apart.